

100 OBIEKTÓW BU NA 100-LECIE UAM

100/100

Nr 1 TABLICA FUNDACYJNA

Budynek Biblioteki powstał w latach 1898–1902 według projektu dyrektora Urzędu Budowlanego Hinckeldeyna* pod nadzorem radcy rządowego i budowlanego Webera przez inspektora budowlanego Zeidlera.

Tablica upamiętnia budowę Kaiser-Wilhelm-Bibliothek. Jej odkrycie podczas generalnego remontu w 2010 roku było dużym zaskoczeniem.

* Karl Hinckeldeyn jest też projektantem budynku Muzeum Narodowego w Poznaniu.

Nr 2 TABLICE KOMMEMORATYWNE

Puste dziś obramowania wypełniały niegdyś tablice z czerwono-szarego marmuru ze złożonymi inskrypcjami wychwalającymi zasługi niemieckich księgarzy i wydawców.

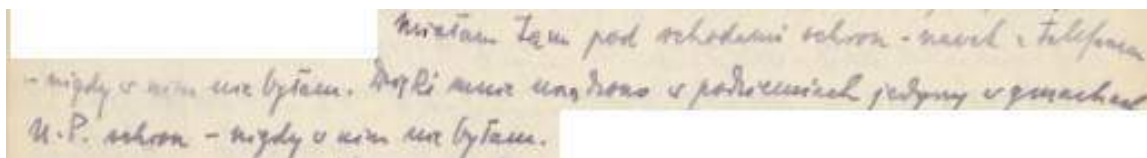

Tablica po lewej: „*Ku chwale niemieckiego księgarstwa, którego patriotyczna ofiarność dowiodła swej siły przy tworzeniu tej biblioteki od podstaw*”

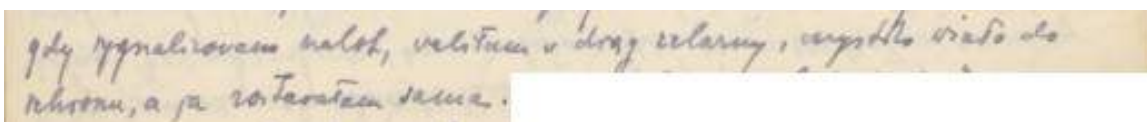
Tablica po prawej: „*Szczególne zasługi dla tej biblioteki położyli: dr Paul Parey – Berlin, Alfred Ackermann – Leipzig, Konrad Engel – Essen, dr Gustav Fischer – Jena, dr Alfred Giesecke – Leipzig, Emanuel Reinicke – Leiptzig, B. Tepelmann – Braunschweig, dr Toeche Mittler – Berlin, dr Ernst Voller – Berlin*”

Nr 3 SCHRON

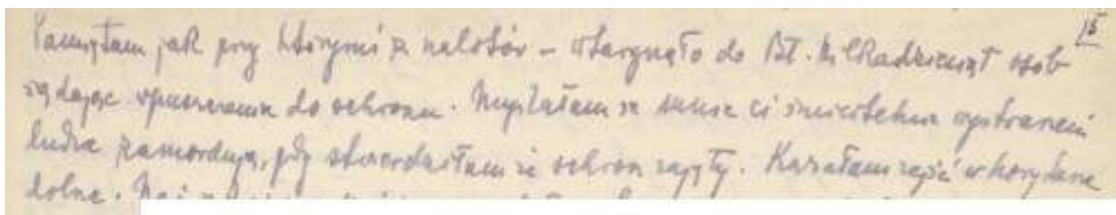
Fragmenty wspomnień dr Zofii Kaweckiej – późniejszej dyrektor Biblioteki. We wrześniu 1939 r. pełniła obowiązki Komendanta Obrony Przeciwlotniczej.

„Miałam tam pod schodami schron – nawet z telefonem – nigdy w nim nie byłam. Dzięki mnie urządzono w podziemiach jedyny w gmachach U.P. schron – nigdy w nim nie byłam.”

„gdy sygnalizowano nalot, waliłam w drąg żelazny, wszystko wiało do schronu, a ja zostawałam sama”.

„Pamiętam, jak przy którymś z nalotów wtargnęło do B. kilkadziesiąt osób żądając wpuszczenia do schronu. Myślałam, że mnie ci śmiertelnie wystraszeni ludzie zamordują, gdy stwierdziłam, że schron zajęty. Kazałam zejść w korytarze dolne.”

Dzisiaj pomieszczenie służy jako „magazynek rzeczy wszelakich”.

Nr 4 BUILDING STORIES

Eksperyment formalny wybitnego amerykańskiego twórcy Chrisa Ware’a składający się z czternastu odmiennie zaprojektowanych części (różne formaty pasków, zeszytów, albumów), które opowiadają o życiu mieszkanki tytułowego budynku. Całość umieszczona w pudełku przypominającym opakowania gier planszowych podkreśla drugie znaczenie tytułu dzieła – budowanie historii,

gdyż to od czytelnika zależy, w jakiej kolejności poukłada poszczególne elementy tej komiksowej układanki.

Nr 5 TOALETNICY

Toaletnicy, czyli politycy na wakacjach to utwór wydrukowany na rolce papieru toaletowego, który, pojawiwszy się na rynku, narobił sporo zamieszania, zwłaszcza wśród osób (rozpoznawalnych przedstawicieli środowiska politycznego z 2005 roku) utrwalonych na tym nośniku. Mimo oburzenia polityków oraz żywego zainteresowania niektórych obywateli, przeznaczenie dzieła było od początku oczywiste, ma ono bowiem numer ISSN, nigdy natomiast nie otrzymało atestu Państwowego Zakładu Higieny.

Nr 6 HONEY TALKS

Specjalne wydanie słoweńskiego magazynu komiksowego „Stripburger”, w którego skład wchodzi dziewięć książeczek z pracami inspirowanymi tradycyjną sztuką ozdabiania ulti znaną w Słowenii od połowy osiemnastego wieku i odzwierciedlającą miejscowe przesady i wierzenia. Format książeczek odzwierciedla wielkość przednich deseczek, malowanych w celu ułatwienia pszczołom powrotu do ich ula.

Nr 7 MINIBURGER

Słoweński „Stripburger” lubuje się w wydaniach specjalnych, za każdym razem szukając nowej formuły. Wydanie numer 38 to pudełko z dwunastoma czarno-białymi książeczkami formatu A6 (tytułowy brudny tuzin) uzupełniona jedną wydrukowaną w pełnym kolorze (szczęśliwa trzynastka). Skład typowy dla wydawnictw tego magazynu, czyli międzynarodowy, w tym (ze szczęśliwym numerkiem) Polak – Mateusz Skutnik.

Nr 8 KOMIKS – PUDEŁKO DO ZAPAŁEK

Kolekcja 2 [w] szwajcarskiego wydawnictwa B.ü.L.b comix to zbiór małaformatowych (3,5 x 4,5 cm), dwustronnie drukowanych, dwukolorowych komiksów w formie leporello przygotowanych przez rysowników z całego

świata. Liczba zestawów, liczących po pięć komiksów każdy, wchodzących w skład kolekcji odpowiada liczbie liter w angielskim alfabecie (prezentowany ma przyporządkowaną literę S). W celu ochrony delikatnych dzieł wydawca zapakował każdy zestaw w ręcznie montowane, dostosowane do zawartości pudełko (2wBOX), odrobinę większe od pudełka zapalek.

Nr 9 DC SUPER HEROES

W tym wyjątkowym dziele w stylu pop-up Mathew Reinhard przedstawił genezę sztandarowych bohaterów wydawnictwa DC Comics. Technika pop-up powoduje, że po rozłożeniu stron postacie, obiekty i elementy otoczenia stają się trójwymiarowe. Zastosowano także podświetlane oraz ruchome elementy kompozycyjne. Jest to wyjątkowa pozycja nie tylko dla wielbicieli superbohaterów. Pop-up niejednokrotnie wzbudza zachwyty osób mających z nim styczność, niezależnie od ich wieku.

Nr 10 MAGICZNA KSIĘGA

Ponadczasowe dzieło Neila Gaimana, doskonale znane każdemu wielbicielowi komiksów, doczekało się nawiązania w formie wyjątkowego eksponatu znajdującego się w Czytelni Nova. Stylizowany na magiczną księgę obiekt pełni funkcję schowka na różnego rodzaju wydania komiksów z legendarnej serii *Sandman*. Tworząc magiczną księgę, odwzorowano detale, które występują na kartach komiksu, m.in. skórzane i metalowe wykończenia oraz przytwierdzone do księgi łańcuch. Eksponat wzbudza zainteresowanie odwiedzających, a fani serii zachwyceni są pieczołowitością jego wykonania.

Nr 11 ALBUM CANALE GRANDE

Leporello, czyli pamiątka z podróży w formie harmonijki z widokami miasta/regionu/kraju była szczególnie modna i powszechna na przełomie XIX i XX wieku, ale wciąż potrafi urzec oryginalnością. Prezentowany tu współczesny album z dwiema panoramami Canale Grande w Wenecji może pretendować do miana największej/najdłuższej książki w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej.

Nr 12 PLAKATY MTP

Targi w Poznaniu – „*Internationale Mustermesse in Poznań /Polen/ vom 27 IV-4 V 1930*”

Poznań, 1930 r.

Ulotka (mniejsza wersja plakatu) przygotowana z okazji Międzynarodowych Targów Poznańskich w 1930 r. Druk znanego poznańskiego zakładu **Mieczysława Putiatyckiego**.

„*Foire International de Poznań (Pologne) 2-9 V 1926*”

Międzynarodowe Targi Poznańskie. Poznań (1926)

Niesygnowany, wydrukowany w Drukarni św. Wojciecha w Poznaniu plakat z okazji Międzynarodowych Targów Poznańskich. Przedstawia głowę boga handlu – Merkurego, udekorowaną flagami różnych krajów. Ciekawostką jest stempel konsulatu polskiego w Marsylii znajdujący się na odwrocie.

Nr 13 OBWIESZCZENIE Z 1981 ROKU

Obwieszczenie o wprowadzeniu stanu wojennego na terenie PRL.

Nr 14 OBWIESZCZENIE Z 1939 ROKU

Głównego Dowódcy wkraczającej do Polski armii niemieckiej.

Nr 15 ODEZWA Z 1960 ROKU

Apel organów lokalnych, władzy i administracji, do mieszkańców województwa poznańskiego o ujawnienie nielegalnie posiadanej broni, amunicji i materiałów wybuchowych bez pociągania do odpowiedzialności karnej zgłaszających się pod pewnymi warunkami.

Nr 16 DYPLOM DLA IGNACEGO ZIELEWICZA

Ignacy Zielewicz (ur. 1841 w Powidzu, zm. 1917 w Poznaniu) – polski lekarz, chirurg, najstarszy członek Wydziału Lekarskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zapoczątkował wraz z Teodorem Teofilem Mateckim i Piotrem Seckim nowoczesną chirurgię w Wielkim Księstwie Poznańskim, stosując przy

operacjach znieczulenie ogólne przy użyciu eteru i chloroformu. W 1877 roku założył Szpital Dziecięcy Sióstr Miłosierdzia przy ul. św. Józefa w Poznaniu i towarzystwo wspierające szpital. W 1889 roku wraz z Heliodorem Świącickim i Bolesławem Wicherkiewiczem założył czasopismo Nowiny Lekarskie, w którym publikował swoje felietony. Jego artykuł *Dziedzictwo ducha* stał się manifestem ideowym dla poznańskich lekarzy. Pisał w nim o zawodzie lekarza: (...) *Ponad matryjalne względy wysoko wznosić się powinien sztandar godności naszego zawodu.*

Autografy władz Wydziału i członków Komitetu (Franciszek Chłapowski, Tadeusz Dembiński, Paweł Gantkowski, Bolesław Kapuściński, Adam Karwowski, Stanisław Łazarewicz i Tadeusz Schultz).
[Poznań] 29 X 1910 r.

Nr 17

AFISZ INFORMUJĄCY O ZAWODACH SPORTOWYCH

Nr 18

PLAKATY Z PRL-u

Niesygnowane, socrealistyczne plakaty propagandowe z lat 50-tych XX wieku, związane z Planem Sześcioletnim (planem rozwoju gospodarczego PRL, realizowanym w latach 1950-1955). Eksponują one znaczny wzrost potęgi gospodarczej Polski w porównaniu z okresem przedwojennym (np. 8-krotny wzrost w dziedzinie budownictwa) oraz nawołują do wytężonej pracy („Wykorzystajmy w pełni każdą minutę dnia roboczego!”).

Dotyczą m.in. hutnictwa, rozwoju transportu lądowego, morskiego i lotniczego, budownictwa. Wydane przez RSW „Prasa”, drukowane w Domu Słowa Polskiego.

Nr 19

„CZYTELNIA GŁÓWNA”

Do 1933 roku właściwie jedyna czytelnia w Bibliotece (wraz z dzisiejszą Czytelnią Pracowników Nauki – patrz obiekt nr 22).

Na poniższych zdjęciach widać, że w dużej mierze zachowała ona swój oryginalny wystrój.

1903

1929

1953

Istotne zmiany wprowadzono w roku 2004 (a kontynuowano w 2006). Przy okazji budowy szybu windy – dobudowano regały na północnej ścianie co wiązało się z przeniesieniem stanowiska dyżurnego bibliotekarza i likwidacją schodów prowadzących do obecnej Czytelni Komiksów i Gazet.

Nr 20 LATARENKA

Dzisiaj powiedzielibyśmy, że to rodzaj oznaczenia wyjścia ewakuacyjnego. Takie „świeczniki” umieszczono przy drzwiach w Czytelni.

Przyglądając się uważnie starym zdjęciom Czytelni Ogólnej (patrz obiekt nr 19) na fotografiach przedwojennych wyraźnie je widzimy, na fotografiach powojennych już ich nie ma.

„Latarenki” zostały zrekonstruowane w latach 80-tych XX wieku.

Nr 21 CZYTNIKI MIKROFILMÓW

Mikroforma służyła i do dziś służy archiwizacji dużej liczby dokumentów oraz materiałów szczególnie cennych. Jest to zminiaturyzowana postać dokumentu wykonana metodą fotograficzną. Dzięki niej można przeglądać wielkoformatowe periodyki, wieloarkuszowe materiały oraz nieudostępniane w oryginale dokumenty o szczególnej wartości.

Następczynią mikroformy jest digitalizacja, czyli wprowadzenie do pamięci komputera tradycyjnych materiałów bibliotecznych i archiwalnych w postaci danych cyfrowych metodą skanowania.

Nr 22 BIBLIA SZATANA

Legendarne dzieło budzące niezdrową ciekawość i kontrowersje. Spis zasad, przykazań i rytuałów satanistycznych, uznawany za przewodnik po ludzkiej naturze i ludzkim ego.

Pieczętki zgromadzone przez pracowników Biblioteki w ciągu całej jej działalności.

Nr 26 PRZYCISKI DO PAPIERU

Nr 27 BUSOLA BEZARDA

Busola Bezarda. W 1902 roku udoskonalony typ busoli sporządził Jan Bezard (Johann Ritter von Bezard) ur. w Przyborowie w Małopolsce w 1871 r. Syn Austriaka i Francuzki służył w armii austriackiej w randze pułkownika. Do klasycznej busoli dołączył przeziernik, skalę w stopniach i ruchome lustro. Służyło ono do jednoczesnego celowania i kontrolowania wskazań igły magnetycznej. Od 1911 roku przyrząd ten był na wyposażeniu większości armii świata. Jan Bezard po 1919 r. powrócił do rodzinnego Przyborowa przyjmując obywatelstwo polskie i poświęcając się służbie w Wojsku Polskim. Zmarł w 1954 r. w Wiedniu.

Nr 28 OSUSZACZ DO PAPIERU

Suszka do papieru z widokiem Cesarskiego Zamku przywołuje czasy pisania piórem i atramentem, szlachetnej sztuki kaligrafii, w erze komputerów i smartfonów już prawie zupełnie zapomnianej i niemodnej. Zwykłej chłonnej bibuły już się nie sprzedaje w sklepach papierniczych, a suszka stała się obiektem raczej muzealnym niż użytkowym.

Nr 29 TEMPERÓWKA

Lata 30-te XX wieku.

Nr 30 MATRYCE EXLIBRISÓW

W zbiorach Biblioteki szczęśliwym trafem zachowały się cynkowe matryce drukarskie z ilustracjami do tekstu G. Zeidlera o projekcie i budowie gmachu Biblioteki im. Cesarza Wilhelma zamieszczonego w czasopiśmie "Historische Monatsblätter..." (1902).

Nr 31 MATRYCA FONOGRAFICZNA

Lata 50-te XX wieku.

Nr 32 PŁYTA DRUKARSKA

R. Wagner – Złoto Renu....[1873]. Płyta drukarska, druk wklęsły.

Druk wklęsły (druk wgłębny) – jeden z trzech podstawowych sposobów druku (obok druku płaskiego i druku wypukłego), stosowany zarówno w grafice warsztatowej, jak i poligrafii. Druk wklęsły polega na tym, że miejsca drukujące położone są poniżej miejsc niedrukujących. Farba drukowa pokrywa najpierw całą formę drukową, po czym z miejsc niedrukujących jest zabierana raklem, a następnie farba pozostawiona w zagłębieniach jest przenoszona na podłoże drukowe. Ogólnie rzecz ujmując, w technikach druku wklęsłego formy drukowe mają większą wytrzymałość w porównaniu z technikami z dwu pozostałych podstawowych sposobów druku, a co za tym idzie, możliwe jest drukowanie większych nakładów z jednej formy drukowej, a często jest ono także szybsze.

Nr 33 MINIATUROWE KSIĄŻKI

Nr 34 KAMIEŃ LITOGRAFICZNY

Kamień litograficzny, łupek litograficzny — odmiana spoistego kamienia wapiennego używana w formie płyt w litografii.

W zależności od koloru i twardości dzielą się na miękkie — jasne w kolorze, używane w rysunku piórkiem, kredką litograficzną, ossa sepia i rysunkach lawowanych oraz twarde — ciemne, używane w kamieniorycie i kwasorycie na kamieniu.

Litografia – technika graficzna zaliczana do druku płaskiego, gdzie rysunek przeznaczony do powielania wykonuje się na kamieniu litograficznym, także odbitki wykonane tą techniką.

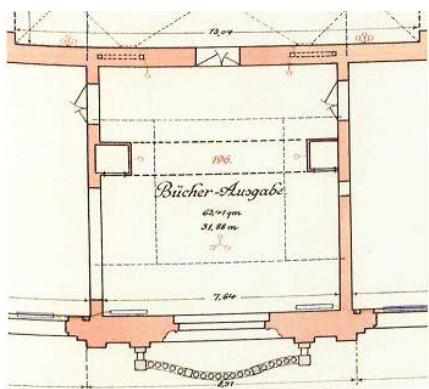
Nr 35 PORCELANA

Biblioteka to miejsce, w którym gromadzi się przekazy utrwalone - najczęściej - na papierze. Jednak czasami podłoże jest inne. Szkło i porcelana pojawiają się raczej na ekspozycjach muzealnych niż bibliotecznych. W gablocie prezentowane są rozmaite przedmioty, które ozdobiono widokami Poznania, albo w inny sposób związane są z miastem i jego przeszłością, jak na przykład model Pomnika Wdzięczności lub popielniczka z Cesarskiego Zamku.

Nr 36 WINDA I SZYB POCZTY PNEUMATYCZNEJ

W początkach działalności Biblioteki czytelnik składał zamówienie, które do magazynu przesyłano... POCZTĄ PNEUMATYCZNĄ. Magazynier po odszukaniu odpowiedniego egzemplarza odsyłał go ... WINDĄ do wypożyczalni, która mieściła się właśnie w tym pomieszczeniu. Jeżeli było to zamówienie do czytelnika, to przez „okienko” w ścianie (dziś za szafą katalogową) przekazywano je dyżurującemu tam bibliotekarzowi.

Szyby windy i poczty ukryte były w filarach arkady.

Dziś jeszcze można zauważyć w różnych miejscach pozostałości po nich.

O poczcie pneumatycznej w Bibliotece niewiele wiemy. Za tymi drzwiami znajdował się zapewne kompresor i urządzenie wrzutowe. Rewersy umieszczone w metalowych kapsułach popychane podmuchem powietrza docierały ponad świetlikiem (po południowej stronie) do pomieszczeń magazynu znajdujących się na tym piętrze. W magazynie przygotowane książki umieszczano w specjalnych skrzynkach. Były one unoszone na wysokość strychu, dalej ponad świetlikiem (po północnej stronie) opuszczane do wypożyczalni.

Drzwi windy zastania dziś szafa katalogowa.

Nr 37 WÓZEK BIBLIOTECZNY

Wózek jest w Bibliotece sprzętem niezbędnym!

Dziś mamy lżejsze, bardziej zwrotne, łatwiejsze w utrzymaniu, prezentowany tutaj to nasz najstarszy „okaz”.

Nr 38 PODPÓRKI DO KSIĄŻEK

Podpórki do książek są praktycznym rozwiązaniem w każdej bibliotece, są wspornikiem trzymającym kolekcję jak mityczny Atlas naszą planetę.

Chronią książki przed upadkiem i pozwalają na ich wyeksponowanie.

Nr 39 SZAFY KATALOGOWE

Zabytkowa trzyczęściowa szafa wykonana została z lipy turyńskiej. Część górna szafy to szereg siedmiu wąskich półeczek, podzielonych na 14 przegródek. W jednej szafie mieści się 98 kapsułek katalogu alfabetycznego. Środkowa część mebla to 28 skrzynek – szuflad katalogu systematycznego, jedna szuflada mieści około 700 kart katalogu rzeczowego. Dolne partie szafy to głębokie półki, na których umieszczone były katalogi, bibliografie, encyklopedie. Atrakcyjnym dodatkiem do szafy są wysuwane pulpity z mocowaniem na kapsułki, które ułatwiają ich przeszukiwanie.

Nr 40 SKRZYNKA KATALOGOWA

Katalog systematyczny oparto na klasyfikacji Ottona Hartwiga, w którym piśmiennictwo podzielono na działy naczelne, te dzieliły się na działy, poddziały, następnie na grupy i zagadnienia. W przeważającej części katalogu systematycznego, w BU, obowiązuje układ chronologiczny. Wyjątek stanowią działy literatury i geografii oraz czasopisma, gdzie zastosowano układ alfabetyczny. Podobny schemat katalogu istniał w Bibliotece Uniwersyteckiej w Halle, w Niemczech.

Nr 41 SZAFKA PANCERNA

Obiekt tyle ciekawy co tajemniczy. Według znanych dokumentów zamówiony przez dyrektora BU prof. Stefana Vrtel-Wierczyńskiego w 1927 r. w celu przechowywania cennych zbiorów starodrucznych i rękopiśmiennych.

Nr 42 GABINET DYREKTORA

Prawie wszystko, co znajduje się w gabinecie dyrektora, ma ponad 100-letnią tradycję. Pomieszczenie to pełniło tę funkcję od samego początku. Wyposażone zostało w duże biurko, długi stół konferencyjny z 10 miejscami siedzącymi, wygodną sofę oraz regały na książki.

Obecnie w gabinecie znajdują się dodatkowo dwie oszklone szafy biblioteczne, które według sprawozdania za lata 1945/46 Biblioteka otrzymała (bezpłatnie) z majątku Pępowo (nieдалеko Rawicza) wraz z ogromnym księgozbiorem.

Nr 43 ZABYTKOWA UMYWALKA

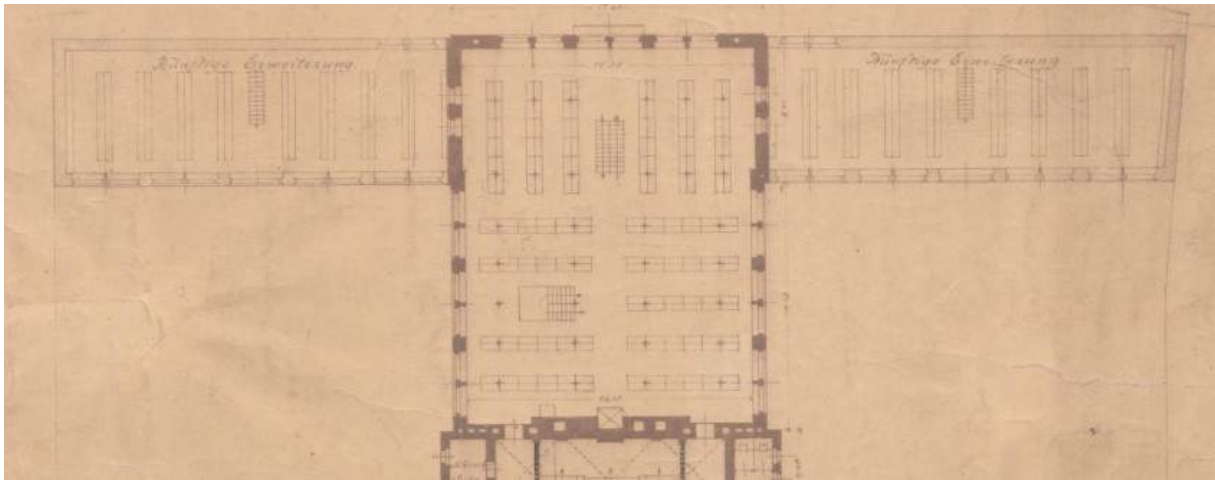
W narożniku gabinetu dyrektora znajduje się zabytkowa szafka kryjąca podręczną umywalkę. Szafka z umywalką znalazły się na wyposażeniu gabinetu pierwszego dyrektora KWB Rudolfa Fockiego.

Nr 44 OKNA WITRAŻOWE

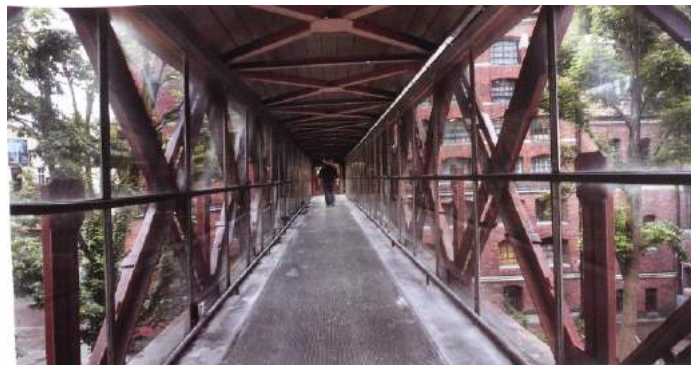
Witraże wykonane zostały przez Marię Powalisz Bardońską w 1984 r. Zamontowano je w sześciu oknach bocznej klatki schodowej, co znacznie podniosło estetykę gmachu. Część nakładu finansowego, za wykonanie witraży, pokryła firma polonijna „Inopol” z Poznania.

Nr 45 ŁĄCZNIK

Już w pierwotnych planach Biblioteki uwzględniono przyszłe powiększenie magazynu połączonego z gmachem za pomocą łącznika (plan poniżej).

Nowy magazyn wybudowano dopiero w 1992 r. Powstał on jednak na sąsiedniej działce i z głównym budynkiem został połączony takim właśnie łącznikiem.

Nr 46 **CZĘŚĆ OKNA PRUSKIEGO**

Fragment oryginalnego okna z okuciem.

Budynek Kaiser-Wilhelm-Bibliothek był nowoczesny i wyposażony w różne udogodnienia, m. in. „wentylacyjne żaluzje”. Pociągając za łańcuszek zmieniało się położenie szklanych „listewek”. Niestety nowe okna z 2014 r. nie posiadają już tego elementu.

Nr 47 KSIĘGA INWENTARZOWA

Spis wszystkich dokumentów włączonych do księgozbioru, prowadzony nieprzerwanie i na bieżąco. Prezentowany inwentarz jest pierwszym z 616 ksiąg założonych w Bibliotece Uniwersyteckiej.

Nr 48 MASZYNA DO LICZENIA

Choć najlepszym przyjacielem bibliotekarza zawsze będzie ołówek, nowinki technologiczne są wysoce przydatne i pomocne. Przed erą komputerów w podliczaniu wartości ksiąg inwentarzowych i rozliczeniach majątkowych pomagały elektryczne (jeszcze nie elektroniczne) maszyny liczące.

Nr 49 ZABYTKOWE KARTY KATALOGOWE

Tak jak zmieniały się w Polsce zasady katalogowania, tak zmieniał się sposób zapisu kart. Zmiany dotyczyły również rodzaju papieru i charakteru pisma, na którym opracowywano zbiory biblioteczne.

Przekrój wiekowy kart umieszczonych w kapsułkach katalogowych : początek XX wieku do współczesności.

Nr 50 REWERSY, ZAKŁADKI...

Narzędzia pracy bibliotekarza zmieniające się na przestrzeni lat. Dokumenty umożliwiające czytelnikom zamawianie zbiorów.

Nr 51 ZAKRESY SYGNATUR

Każda biblioteka ma określony system sygnatur, według których rozmieszcza swój księgozbiór na półkach. Im więcej voluminów, więcej różnorodnych formatów, tym trudniej „po kolei” ustawić je na półkach. Aby ułatwić odszukanie zamawianej książki czy czasopisma na regałach umieszczano takie tabliczki.

Układ rzeczowy (np. Ch 5826 4°) - takie sygnatury nadawano w czasach Kaiser-Wilhelm-Bibliothek.

- litery oznaczały konkretny dział (przy biurku dyżurnego jest segregator opisujący ten układ).
- 2°, 4°, 8° tak oznaczano format od 2 = duża gazeta po 8 mniejsza książka

Numerus currens (np. 1480384 II) - taki system przyjęto w 1919 a tę część pruskiego księgozbioru, który zdecydowano się zatrzymać pozostawiono z sygnaturami rzeczowymi i tak jest do dzisiaj.

- ustawiano według kolejnych numerów, ale wcześniej wyznaczono zakresy np. wyłącznie dla czasopism,
- inaczej oznaczano też formaty V i IV (to gazety) po I (to mniejsze książki).

Nr 52 KSIĄŻKI Z DZIURĄ PO KULI

Nr 53 KSIĄŻKI Z AUTOGRAFAMI

Nr 54 BROSZURA Z EXLIBRISEM PROF. ŁOWNIAŃSKIEGO

Henryk Łowmiański – polski historyk, mediewista, autor m.in. monumentalnej monografii Początki Polski.

Henryk Łowmiański znany był, zwłaszcza u schyłku życia, z całkowicie regularnego uczęszczania na stanowisko swojej pracy twórczej do czytelni Biblioteki Uniwersyteckiej. Przybywał do niej z niemal idealną dokładnością codziennie ok. godziny 9.00. Tylko raz uniemożliwiono profesorowi skorzystanie z księgozbioru – w 1980 r., gdy biblioteka strajkowała i jej pracownicy odmówili mu (jak wszystkim innym) wejścia do środka. W drodze do biblioteki prof. Łowmiański był także w dniu, w którym uległ śmiertelnemu wypadkowi drogowemu.

Nr 55 KSIĄŻKI ZE SWASTYKĄ

Biblioteka powstała jako pruska Kaiser-Wilhelm-Bibliothek. W 1919 roku stała się polską Biblioteką Uniwersytecką by po zaledwie 20 latach stać się niemiecką Staats- und Universitätsbibliothek. Efektem tych zmian jest różnorodny księgozbiór Biblioteki Uniwersyteckiej.

Tutaj przykład książek oznaczonych swastyką (prezentowane egzemplarze trafiły do BU już po II wojnie światowej).

Nr 56 PRACA MAGISTERSKA Z 1939 ROKU

Jako Biblioteka „Główna” gromadziliśmy tylko dysertacje doktorskie. Jednak w zbiorach można spotkać nieliczne na prace magisterskie, które trafiły do zbiorów jako dar.

Nr 57 SYMBOLE MASOŃSKIE

CYRKIEL I WĘGIELNICA - najważniejsze utensylia masońskie:

Cyrkiel – symbolizujący mądrość, potęgę tworzenia a zarazem umiar i ograniczenie pożądań rozwarty pod kątem 90° wyobraża równowagę sił duchowych i fizycznych.

Węgielnica – symbolizuje prostotę, szczerłość, uczciwość, a zarazem równowagę sił aktywnych i pasywnych.

Nr 58 KONSTYTUCJA ANDERSONA Z 1723 ROKU

Wydany w 1723 roku zbiór praw i kodeks etyczny każdego wolnomularza. Kanon cementujący ideologię i ducha masonerii. Konstytucje dzielą się na dwie części: pierwszą – historyczną i drugą zasadniczą, w której w sposób usystematyzowany wymienione są obowiązki braci. Pomysłodawcą i inspiratorem konstytucji był Jean Théophil Désaguliers jednakże swoją nazwę wzięła od jej redaktora pastora Johana Andersona.

Nr 59 INDEKSY STUDENCKIE

Indeksy jednej z pierwszych studentek Uniwersytetu Poznańskiego Marii Rymarkiewiczówny z lat 1919-1923.

Nr 60 DRUKI RÓŻOKRZYŻOWCÓW

FRIEDRICH NICOLAI - GEHEIME FIGUREN DER ROSENKREUZER, AUS DEM 16-TEN UND 17-TEN JAHRHUNDERT

W zbiorach masońskich Biblioteki Uniwersyteckiej znajdują się także druki różokrzyżowców.

Friedrich Nicolai w połowie XVIII wieku wydał przepięknie ilustrowane dzieło poświęcone symbolicznemu przedstawieniu nauki różokrzyżowców.

Nr 61 POCZTÓWKI

Złoty wiek pocztówki to lata 1895-1915. W tym czasie Poznań ulegał istotnym przemianom urbanistycznym i architektonicznym, a widoki utrwalone na kartkach pocztowych proces ten znakomicie dokumentowały. Dzisiejsze gmachy uniwersyteckie w centrum miasta należały do ulubionych motywów, prezentowały bowiem Poznań jako miasto nowoczesne i prężne.

Nr 62 KAPSUŁKA I KLUCZ

Pierwsze kapsułki katalogowe zostały wykonane w pracowni Roberta Lippmana, w Strassburgu. Karty katalogowe włączano do metalowych kapsułek otwieranych specjalnym kluczem. Karty ułożono alfabetycznie posługując się alfabetem łacińskim (w BU poszerzonym o literę **K** i **W** i pomijającym znaki diakrytyczne, które łączą się w jednym szeregu z ich podstawowymi formami. Litera „J” jest złączona w szeregowaniu z literą „I”, a litera „Ł” z literą „L”). Na grzbietach kapsułek znajdują się zakresy literowe opisujące zawartość kapsułki.

Nr 63 BIBLIA Z 1551 ROKU

Biblia z1551 – reprint egz. BU

Faksymilowa reprodukcja ilustrowanej edycji Starego i Nowego Testamentu:

Biblia Veteris Testamenti & Histori[a]e, artificiosis picturis effigiata, Biblische Historien Künstlich fürgemalet, Frankfurt am Main; Christian Egenolff Starszy, 1551, 8°, [Toruń: Wydawnictwo Młotkowski, 2012].

Faksymile wydano na podstawie egzemplarza z Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, sygn. SD 41879 I. Wolumin ten posiada oryginalną, bogato zdobioną oprawę z 1552 roku oraz złożone i puncowane obcięcia bloku. Wyróżnia się drzeworytami autorstwa m.in. Sebald Behama. Wszystkie drzeworyty są ręcznie kolorowane.

Nr 64 „KSIĄŻKA SKRYTKA”

„Książka skrytka” z biblioteki króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; na okładce znajduje się superexlibris króla.

La Sainte Bible Contenant L’Ancien Et Le Nouveau Testament. En Latin Et en François ... Nouvelle edition ... t. 18, Qui contient Saint Luc et Saint Jean, Paris: Guillaume Desprez, Pierre-Guillaume Cavelier, 1742, 12°.

Nr 65 DIARIUSZ BURMISTRZA POZNAŃSKIEGO

Diariusz lekarza i burmistrza poznańskiego, Kaspra Goskiego, z lat 1556-1570.

Zapiski diariuszowe prowadzone przez lekarza, Kaspra Goskiego, który służył w owym czasie z prognostyków, które układał nieprzerwanie od 1551 r. do swojej śmierci w 1578 r. Zawiera bezcenne informacje o ówczesnych mieszkańcach Poznania, a także wnosi wiele nowych informacji do życia niezwyklej osoby, którą był Kasper Goski. Bezcenny poznański zabytek z XVI w.

Ioannes Stadius, Ephemerides novae et exactae... ab anno 1554 ad annum 1570... ad divum Philippum Hispaniarum, Angliae, Franciae, Neapolis, Hierusalem & Siciliae Regem, Coloniae Agrippinae, apud Haeredes Arnoldi Borckmanni, 1556.

Nr 66 SŁOWNIK BARTŁOMIEJA Z BYDGOSZCZY

Bezcenny zabytek polszczyzny z pierwszej połowy XVI w.:

Reuchlin Ioannes, *Vocabularius breviloquus etc.*, Strassburg: [Typographus Iordani=Georgius Husner], 14 VI 1488. 2°.

Egzemplarz z poznańskiej BU zawiera dopisane do łacińskiego tekstu drukowanego polskie odpowiedniki, tworzące słownik liczący ponad 11 tysięcy haseł. Autorem słownika był bernardyn i leksykograf Bartłomiej z Bydgoszczy (zmarł w 1548 r.). Jest to największy zbiór polskiego słownictwa z pierwszej połowy XVI wieku. Z bogatej literatury: *Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy. Wersja polsko-łacińska*, cz. 1-5, oprac. E. Kędelska, I. Kwilecka, A. Łuczak, Warszawa 1999-2012.

Nr 67 KSIĄŻKA ŁAŃCUCHOWA

Dzieła św. Dionizego – książka łańcuchowa

Dionysius Areopagita (sanctus): *Opera (quae quidem extent) omnia, quintuplici translatione versa, & Commentariis D. Dionysii a Rikel*, Köln: ex officina Haeredum Ioannis Quentel, I 1556. 2°.

Wolumin był własnością Pawła Sarbiniusa z Poznania (dominikanin, kaznodzieja i kanonik poznański, wykładowca w Kolegium Lubrańskiego, inkwizytor diecezjalny, zmarł w 1563 r.). Jego superexlibris literniczy znajduje się na tylnej okładzinie. Książka wyróżnia się piękną, krakowską oprawą z resztką katenacji (przytwierdzenia woluminu łańcuchem do pulpitu).

Nr 68 KALENDARZ NA ROK 1500

Almanach Cracoviense ad a. 1500. Lat. [Leipzig: Wolfgang Stöckel, 1499/1500], pl°.

Unikatowy w skali światowej fragment ściennego kalendarza "krakowskiego" na rok 1500, odkryty w 1998 roku przez prof. W. Wydrę. Choć to niepozorny zabytek, należy do najcenniejszych w zbiorach poznańskiej Biblioteki Uniwersyteckiej. Ważniejsza literatura: W. Wydra, *Katalog Inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, Poznań 2008, nr 8; W. Wydra, *O jednym kalendarzu zagubionym, a drugim odnalezionym oraz o Wojnie trojańskiej*, "Biblioteka" 1999, nr 3 (12), s. 66-67 (fotokop.); *Kalendarz na rok 1500*, oprac. W. Wydra, Poznań 2005; Estreicher.

Nr 69 **DYPLOM STEFANA BATOREGO**

Nr 70 **DYPLOM DOKTORSKI PROF. A. SKAŁKOWSKIEGO**

Dyplom doktorski prof. Adama Skałkowskiego (1877-1951), historyka i profesora na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Poznańskiego. Dysertację doktorską pt. „Jan Henryk Dąbrowski” obronił na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego w 1906 r.

Nr 71 **FOTOGRAFIA ZOFII L. KAWECKIEJ**

Fotografia 17-letniej Zofii Lubiny Kaweckiej (1888-1971), dyrektor Biblioteki w latach 1950-1958 i jej dyplom doktorski z filozofii. Urodzona w Dolnej Tuzli w Bośni, w latach 1906-1910 studiowała germanistykę i filologię klasyczną na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W 1911 r. uzyskała tytuł doktora filologii. Po I wojnie światowej przyjechała do Poznania. W 1920 r. zatrudniła się w Bibliotece Uniwersyteckiej, w której pracowała z przerwą wojenną aż do przejścia na emeryturę w 1958 r. Dwa lata wcześniej otrzymała mieszkanie obok Biblioteki, które jest obecnie jedną z sal bibliotecznych. W tym mieszkaniu zmarła w 1971 r. Jak opisał jej sylwetkę prof. Wiesław Wydra: Przez przyjaciół zwana „Kawcią” zachowała się we wdzięcznej pamięci wszystkich jako osoba niezwykle skromna, prawa, mądra, życzliwa ludziom i zwierzętom.

Nr 72 **AUTOGRAFY WIELKICH LUDZI**

Autograf artykułu Juliusza Słowackiego Kilka słów odpowiedzi na artykuł pana K. Z. O poezjach Juliusza Słowackiego, opublikowanego w „Tygodniku Literackim” w 1839 r.

List Adama Mickiewicza do Teodora Morawskiego z dnia 29 lipca 1855 r., dotyczący wspólnego obiadu z P. Działyńskim. Mickiewicz prosi o przypomnienie godziny i miejsca spotkania.

Nr 73 ŚREDNIOWIECZNY PERGAMINOWY DOKUMENT

Pergaminowy dokument mistrza zakonu inflanckiego Cysse von Rutenberga z 1425 roku spisany w języku Plattdeutsch.

Dwie pieczęcie: mistrza zakonu Cysse von Rutenberga i komtura Revala Albrechta von Torck

[brak trzeciej pieczęci rodowej, prawdopodobnie rodu von Torck].

Nr 74 SZTAMBUCHY

Sztambuch Wincentego Niemojowskiego z jego studiów na uniwersytecie w Erlangen z lat 1803-1805.

Sztambuch Heinricha Schulze z Wrocławia z czasu jego studiów we Frankfurcie nad Odrą, wpisy z lat 1804-1806.

Nr 75 GLOBUS

„Globus Ziemi” autorstwa Dietricha Reimera wydany w Berlinie w 1911 roku.

Przykład globusa gabinetowego o średnicy 33 cm, wraz z ozdobną drewnianą podstawą ma 62.5 cm wysokości. Treść przedstawia na lądach sytuację polityczną, a na morzach i oceanach szlaki morskie wraz z portami docelowymi i odległościami pomiędzy nimi w milach morskich. Mapa na globusie wykonana jest w technice chromolitografii, na podstawie umieszczono niewielki kompas.

Nr 76 ATLAS MERCATORA

Gerard Mercator „Atlas sive cosmographicae...” Duisburgi 1595.

W tytule tej publikacji (dla nazwania wydanego w postaci książki zbioru map) po raz pierwszy w historii użyto słowa ATLAS. Gerard Merkator (1512-1594) wybitny matematyk, geograf i kartograf flamandzki, autor globusów, przyrządów astronomicznych, map świata i Europy, w tym oryginalnej mapy Polski. Atlas świata będący ukoronowaniem jego pracy został opublikowany pośmiertnie przez syna Rumolda. Prezentowany egzemplarz to faksymile (kopia) oryginału.

Nr 77 MATRYCE Z MAPAMI

”Polska roku 1764”

Mapa wydana w Poznaniu przez J.K. Żupańskiego przypuszczalnie w latach 60-tych XIX-wieku. Litografię wykonał również w Poznaniu M. Busse. Centralnie umieszczona mapa Polski otoczona herbami: centralnie u góry herb Królestwa i Litwy, po jego obu stronach 8 herbów rodów królewskich. Z lewej strony herby wielkopolskie, z prawej – małopolskie. U dołu – herby litewskie. Piękny przykład druku patriotycznego. Litografia ręcznie kolorowana.

Nr 78 PATRIOTYCZNA MAPKA POLSKI

Gotowa klisza drukarska wykorzystująca technikę druku wypukłego – CYNKOGRAFIĘ (26,5 x 15.3 cm). Na płytę z blachy cynkowej nanoszono rysunek a następnie trawiono ją kwasem. Stosując tę technikę można uzyskać odbitki dwubarwne. Pokazywana płyta służyła do powielania mapy (występującej jako mapa załącznikowa w nieznanej pracy) przedstawiającej granice Litwy z Mazowszem w roku 1546. Mapę wyrysował w Krakowie w lipcu 1909 roku C. Dobrzański.

Nr 79 ZAMEK CESARSKI- ALBUM

Album z przebudowy Zamku Cesarskiego,

W czasie II wojny światowej poznański Zamek Cesarski, wzniesiony w stylu neoromańskim ledwie 30 lat wcześniej, został przebudowany na rezydencję wodza III Rzeszy i w tej postaci jego wnętrza przetrwały wojnę i następne dziesięciolecia. Prezentowany album zawiera fotograficzną dokumentację prac budowlanych prowadzonych od 1940 roku.

Nr 80 GRAJĄCA POCZTÓWKA

Grająca pocztówka “Złota Kaplica Poznań”,

Pocztówka dźwiękowa to relikwint lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku. Standardowa kartka pocztowa pokryta warstwą laminatu z wytłoczonym rowkiem analogowego zapisu dźwięku. Widok wnętrza Złotej Kaplicy

z poznańskiej Katedry najpewniej nie ma żadnego związku z utrwalonym na płycie utworem. Ale jaka to melodia - nie wie nikt...

Nr 81 STEREOSKOP

W połowie XIX wieku wielką popularność zyskały stereoskopy - zaprezentowane na Wystawie Światowej w Londynie w 1851 roku przyrządy do oglądania fotografii stereoskopowych, ówczesnego standardu obrazów 3D, z doskonałym efektem trójwymiarowej głębi osiąganym dzięki użyciu specjalnych aparatów o dwóch obiektywach. W zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej posiadamy kolekcję fotografii stereoskopowych z widokami Poznania na przełomie XIX/XX wieku oraz kilka różnych przyrządów do ich oglądania.

Nr 82 „PAMIĄTKA Z WOJSKA”

Od drugiej ćwiartki XIX wieku Poznań stał się miastem-twierdzą (Festung Posen) z licznym garnizonem. Pamiątki zakończenia zasadniczej służby wojskowej w poznańskich regimentach były typowe dla tego czasu: ozdobne kufle, porcelanowe fajki i manierki, a także drukowane dyplomy często wykorzystujące techniki fotomontażu dla upamiętnienia samej służby i miejsca, gdzie była odbywana.

Nr 83 WYDAWNICTWA BIBLIOFILSKIE

Nr 84 OFERTA DLA BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ Z 1933 ROKU

Oferta Firmy Kazimierza Kużaja z Poznania –Centrali Dywanów z próbkami pluszu na obicie poręczy schodów łączących Czytelnię Ogólną z Czytelnią Czasopism.

Nr 85 ALBUM POŚWIĘCONY FRANCISZKOWI LORENZOWI

Album poświęcony Franciszkowi Lorenzowi pracownikowi Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu w latach 1940-1975, kierownikowi Sekcji Konserwacji i Opraw w latach 1972-1975.

Zdjęcie przedstawia pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu przy pracach społecznych.

Nr 86 RACHUNEK Z 1919 ROKU

Rachunek dla Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu z 26 VIII 1919 r. na wykonanie pieczęci metalowej dla Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, zamówionej w zakładzie rytowniczym pracowni zegarmistrzowskiej Karola Kandziory w Poznaniu, ul. Św. Marcin 66/67.

Nr 87 ZAMÓWIENIE NA PIECZĘCIE

Zamówienie na pieczęcie w Mennicy Państwowej (pieczęcie do tuszu oraz do laku) dla Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.

LIBERATURA – TO NOWY GATUNEK LITERACKI STWORZONY / ZDEFINIOWANY PRZEZ ZENONA FAJFERA I KATARZYŃĘ BAZARNIK, W KTÓRYM ZARÓWNO TEKST, JAK I FORMA KSIĄŻKI STANOWIĄ NOŚNIK TREŚCI. TO KOMPOZYCJA SŁÓW, GRAFIKI, TYPOGRAFII I DESIGNU WYKRACZAJĄCA POZA EDYTORSKIE KONWENCJE.

W DZIELE LIBERACKIM WSZYSTKO MOŻE BYĆ TREŚCIĄ!

Nr 88 KSIĄŻKA BUTELKA - Zenon Fajfer, *Spoglądając przez ozonową dziurę* (wyd. 2004 r.)

To książka-butelka, zawierająca poemat emanacyjny wydrukowany na przezroczystym foliale. Aby dotrzeć do sensów ukrytych, należy w trakcie lektury zwrócić uwagę na pierwsze litery słów, z których powstają nowe wyrazy. Po kilkukrotnym odczytaniu tekstu czytelnik dociera do „słowa-klucza”, z którego emanował cały utwór.

Nr 89 KSIĄŻKA TUBA - Radosław Nowakowski, *Tuleja (Nieopisanie świata, cz.28)* (wyd. 2015 r.)

To zrolowana, sześciowarstwowa, teleskopowa książka. Każda linijka tekstu to jedno zdanie logicznie wynikające ze zdania poniżej i powyżej. Dlatego każdą kartkę-warstwę można czytać w kółko, dosłownie, z góry na dół i z dołu do góry.

Nr 90 **KSIĄŻKA Z WYCINKÓW GAZET - Herta Müller, *Strażnik bierze swój grzebień*** (wyd. 2010 r.)

Niemiecka pisarka pochodząca z Rumunii, laureatka literackiej Nagrody Nobla w 2009 roku, stworzyła niezwykley zbiór kolażowych pocztówek poetyckich w formie luźnych kart włożonych do pudełka. Uchodzi za najoryginalniejszy utwór w dorobku sławnej pisarki.

Nr 91 **KSIĄŻKA Z OKIENKAMI - Jonathan Safran Foer, *Tree of Codes*** (wyd. 2010 r.)

Punktem wyjścia dla amerykańskiego autora stało się opowiadanie Brunona Schulza *Ulica Krokodyli* – jednakże oryginalna treść utworu została przerobiona poprzez dosłowne wycięcie ze stron poszczególnych słów i fraz, co spowodowało powstanie zupełnie nowego tekstu, który czytać należy przestrzennie.

Nr 92 **KSIĄŻKA ULICA - Radosław Nowakowski, *Ulica Sienkiewicza w Kielcach*** (wyd. 2002 r.)

Oryginalna książka Nowakowskiego ma 10,5 m długości i zaprasza czytelnika w trakcie lektury do odbycia wraz z głównym bohaterem... spaceru. Autor namalował w niej po kolei kamienice przy kieleckim deptaku i opisał, co mieści się w każdej budowli. Tekst i ilustracje przez trzy godziny zajmują bohatera książki, osobę, która - zgodnie z fabułą - przez przypadek znalazła się w Kielcach zamiast w Krakowie.

Nr 93 **ARCHITEKTURKI - Marlena Happach, Robert Czajka, *Architekturki. Powojenne budynki warszawskie***

To oryginalna, trójwymiarowa książka typu pop-up, prezentująca wybrane założenia architektoniczne i urbanistyczne Warszawy, przedstawiająca równocześnie ich historię. Dzięki zastosowaniu techniki laserowego wycinania i techniki pop-up dzieło to skupia uwagę czytelnika na bryle i problematyce architektonicznej, w jasny sposób przeprowadzając go przez wybrane zagadnienia dotyczące m.in. warszawskiego modernizmu.

Nr 94 KSIĄŻKA Z PASECZKÓW– Raymond Queneau, *Sto tysięcy miliardów wierszy* (wyd. 2008 r.)

Jedna z najważniejszych pozycji w dorobku grupy OuLiPo, łączącej w swych działaniach matematykę z literaturą. Tom poetycki składający się z dziesięciu czternastowersowych sonetów wydany w 1961 roku. Każdy wiersz umieszczony jest na kartce pociętej na czternaście poziomych pasków, zawierających pojedyncze wersy – dzięki takiemu układowi tekstu czytelnik może dowolnie manewrować fragmentami utworów Queneau, uzyskując w ten sposób za każdym razem inny sonet (docelowo 10^{14} = sto tysięcy miliardów).

Nr 95 TELEGRAMY KOŚCIUSZKOWSKIE

Szczególne znaczenie dla Polaków miały obchody setnej rocznicy wybuchu powstania kościuszkowskiego w 1894 roku. Były one dowodem utrwalania i rozwoju patriotyzmu polskiego. W zaborze pruskim w Poznaniu zapoczątkowano akcją masowego wydawania i propagowania kolorowo litografowanych blankietów do wysyłania życzeń z okazji świąt narodowych, kościelnych, osobistych i rodzinnych zwanych Telegramami Kościuszkowskimi. W początkowym okresie głównym motywem informacyjnym, a jednocześnie dekoracyjnym był portret Tadeusza Kościuszki. Później, podobizny innych polskich postaci historycznych oraz godła i symbole narodowe. Głównym znaczeniem tych blankietów było podtrzymywanie polskości na zajętych w czasie zaborów przez Prusy ziemiach polskich.

Telegramy Kościuszkowskie wydawane i kolportowane były w latach 1895-1939. Wydawanie ich zainicjowała jesienią 1895 roku Maria Łebska żona Waleriana Łebskiego (wielkopolskiego działacza społecznego publicysty i literata), wspólnie z Teodorą Kusztełanową żoną poznańskiego działacza gospodarczego Czesława Kusztełana.

Przygotowanie odpowiednich blankietów tak zwany Komitet Pań powierzył zakładowi litograficznemu A. Rose, współpracującemu ze znanymi artystami. Ustalono cenę 25 fenigów za sztukę. Telegramy opatrywano hasłem „Cel narodowy i dobroczynny”. Dochód ze sprzedaży przeznaczony był na cele charytatywne.

Na początku XX wieku Telegramy Kościuszkowskie wydawane były również przez Towarzystwo Czytelni Ludowych, „Sokoła”, czy Towarzystwo Młodzieży

Kupieckiej. Dochód z wydawania telegramów Towarzystwo Czytelń Ludowych przeznaczało na cele społeczne i oświatowe.

Telegramy nawiązują do dorobku polskiej przeszłości, ich celem była nie propaganda przemocy, ale wręcz coś innego, utrwalenie pamięci i szacunku do własnej historii i do tego co już osiągnęliśmy jako państwo. Podkreślić należy, że we wszystkich symbolach przedstawionych na blankietach nie ma żadnego nawoływania do agresji.

Nr 96

TALERZ PORCELANOWY Z 1894 ROKU

Talerz z herbem Poznania i datą 1894 sygnowany monogramem M.W. przedstawia w centralnej części widok Szpitala żydowskiego Fundacji Abrahama Rohra (dziś - nie istnieje) przy Königsringu (dziś: ul. Wieniawskiego). Powstał prawdopodobnie jako pamiątka/prezent z okazji otwarcia szpitala.

Nr 97

KRZESŁO Z 1933 ROKU

W związku z planowanym otwarciem Czytelni Czasopism w gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu zostały zamówione krzesła do nowej Czytelni Czasopism. Zamówienie na 36 krzesel zostało złożone w Fabryce Mebli Józefa Sroczyńskiego w Poznaniu. Projekt krzesel masywnych, jesionowych o drewnianych wklęsłych siedzeniach został przygotowany przez Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu dr Stefana Vrtela-Wierczyńskiego.

Nr 98

MIEDZIORYTY PRZEDSTAWIAJĄCE MASOŃSKIE RYTUAŁY

Seria miedziorytów autorstwa J.M. Berigerotha z 1745 roku. To jedne z pierwszych ilustracji przedstawiających masońskie rytuały: inicjację ucznia oraz inicjację mistrza.

Nr 99

STRÓJ MASOŃSKI

Zasadniczymi elementami masońskiego ubioru są: fartuszek, rękawiczki i insygnia godności.

Fartuszek składa się z części dolnej prostokątnej oraz górnej – trójkątnej baweta. Z jednej strony fartuszek odzwierciedla ryt i stopień wtajemniczenia

osoby go noszącej, z drugiej zaś jego przywdzianie ma symbolizować czystość serca i przyjaźń łączącą wolnomularzy.

Wstęga – szarfa masońska symbolizuje zodiak. Zawieszają na niej klejnoty ruchome, będące oznaką władzy.

Nr 100 „BŁĘDNA” DATA NA FASADZIE

MDCCCCI = 1901

Budowę gmachu rozpoczęto w sierpniu 1899 roku, a ostatecznie ukończono we wrześniu 1902 roku. Uroczyste otwarcie Kaiser-Wilhelm-Bibliothek miało miejsce 14.11.1902 r.

Gmach był już gotowy, gdy podjęto decyzję o jego przebudowie celem urzędnictwa w nim służbowego mieszkania dla dyrektora. Wiązało się to ze znaczną ingerencją w konstrukcję gmachu co spowodowało opóźnienie.